

ŽIDOVSKÝ HŘBITOV V LOMNIČCE

Lukáš Svoboda

Obec Lomnička se nachází v severozápadní části Karlovarského kraje na severním okraji Chebské pánve. Od Chebu je vzdálena třídvacet kilometrů severním směrem. Od hraničního města Plesná je to do vsi dva a půl kilometru na východ. První písemná zmínka o vsi, která se německy nazývala Steingrub,¹ pochází z roku 1348, kdy ji společně s dalšími osmnácti obcemi v rámci východní a střední části Lubského újezdu zakoupil rytíř Rüdiger von Sparneck od kláštera ve Waldsassenu. K farnosti obce Křižovatka spadala Lomnička do roku 1444, pak náležela pod farnost Kopanina. V roce 1697 byla přidělena k farní správě v Novém Kosteletě, jež ji spravovala až do roku 1895. Toho roku ji společně s Vackovem a Smrčínou převzala farnost v Lubech.² Panství Lesná, pod které ves Lomnička spadala, bylo rozděleno na čtyři díly. První a čtvrtý díl se nazýval Přední Lesná a druhý a třetí nesl jméno Zadní Lesná. Od druhé poloviny 16. století byly všechny čtyři části v držení rodiny svobodných pánů Mulz von Waldau. V roce 1825 vlastnil zboží Přední Lesná Franz svobodný pán von Waldau a zboží Zadní Lesná Emanuel svobodný pán von Waldau. Ve čtyřicátých letech 19. století obě panství vlastnil kancléř a dvorní rada Joseph (Joachim) hrabě von Auersberg. V obci v té době žilo 755 osob³ a jednalo se také o nejvyšší počet za celou existenci obce. V dalších padesáti letech se Lomnička postupně vylidňovala, v roce 1890 zde trvale pobývalo 534 usedlíků. Počátkem 20. století se sice populace zvýšila, což dokazuje evidovaných 685 jedinců z roku 1930, ale po druhé světové válce se situace výrazně změnila. V roce 1950 se úředně k dlouhodobému pobytu přihlásilo 242 lidí. V současnosti je to jen 88 osob.⁴

Příchod prvních židovských obyvatel do vsi lze předpokládat snad až v polovině 18. století. V první třetině tohoto věku sice jedna židovská rodina pobývala na panství Lesná,⁵ ale není známo přesně v jaké obci. V samotné Lomničce jsou poprvé písemně potvrzeny dvě židovské rodiny v roce 1757 v Tereziánském katastru.⁶ Pro Loketský kraj se soupis židů z roku 1783, kde jsou uvedena jména ženatých a svobodných dospělých mužů, nedochoval. V *Soupise židovských rodin v Čechách z roku 1793* je u obce Lomnička uvedeno jedenáct rodin, celkem dohromady padesát pět osob. Deset rodin je úplných, to znamená manžel s manželkou a dětmi, jednu rodinu vede vdovec a v jedné rodině se nachází dcera s nemanželským dítětem. Všichni mužští představitelé jedenácti domácností spadali v té době pod panství Lesná, živilo se obchodem a nikdo z nich nevlastnil dům, v němž bydlel.⁷ Devět židovských

1 Název obce pochází od těžby kamene, která se v blízkosti obce dlouhodobě prováděla. Nářečně se vesnici říkalo Stoagrou. Antonín PROFOUS – Jan SVOBODA, *Místní jména v Čechách*, Praha 1957, s. 167.

2 Lorenz SCHREINER a kol., *Heimatkreis Eger, Geschichte einer deutschen Landschaft in Dokumentationen und Erinnerungen*, Amberg 1981, s. 479.

3 Jiří FIEDLER, *Encyklopedie židovských obcí, sídlišť a památných míst na území ČR*, heslo Lomnička, formát PDF, Židovské muzeum v Praze 2007, s. 3.

4 Jiřina RŮŽKOVÁ – Josef ŠKRABAL a kol., *Historický lexikon obcí České republiky 1869–2005, I. díl*, Praha 2006, s. 342–343.

5 Národní archiv (dále NA) Praha, HBS 1724–1728, Žatecko, Soupis židů z roku 1724.

6 J. FIEDLER, *Encyklopedie židovských obcí*, s. 1

7 Jan BOHÁČEK – Jan HÁLEK – Klára KUČEROVÁ – Vlasta MÁDLOVÁ, *Soupis židovských rodin v Čechách z roku 1793, I. díl, Loketský kraj, Boleslavský kraj, Budějovický kraj*, Praha 2002, s. 79–81.

rodin bylo ve vsi oficiálně evidováno v roce 1846.⁸ Dá se však předpokládat, že jich mohlo být i více, a to vzhledem ke třinácti uděleným familiantským konfesím⁹ v první polovině 19. století, a také k matričním zápisům¹⁰ z tohoto období, kde se uvádí více příjmení náležejících k Lomničce. V druhé polovině 19. věku se počet židů v Lomničce značně snižuje, je to způsobené jak právními změnami státu v letech 1848 a 1867, tak emigrací do Spojených států. Podle studie Jiřího Fiedlera odešlo po roce 1850 z místní obce a blízkého okolí osmnáct obyvatel židovského vyznání.¹¹ V roce 1880 žili ve vesnici čtyři židé, o deset let později jich bylo deset a v roce 1900 již jen dva.¹² Poslední židovský obyvatel zřejmě opustil obci v roce 1901.¹³

K založení náboženské obce v Lomničce mohlo dojít již ke konci 18. století, kdy v obci žil dostatečný počet židů, ale přesné datum se doposud nepodařilo zjistit. V německé literatuře se uvádí zřízení místní modlitebny k roku 1822.¹⁴ V roce 1842 se k náboženským účelům využívala místní budova č. p. 41, jež stávala na stavební parcele č. 69. Celková výměra pozemku činila pětadvacet sáhů čtverečních.¹⁵ Jednalo se o spalnou budovu¹⁶ stojící v jihovýchodní části obce na levém břehu Pstruhového potoka. Dům vlastnil v letech 1842 až 1844 Samson Heller.¹⁷ V roce 1859 je jejím vlastníkem již místní židovská obec.¹⁸ O modlitebnu v Lomničce jsou písemné zmínky z období kolem roku 1870, ale není známo, v jaké budově sídlila. Ke konci 19. století je na katastrálním plánu obce dům č. p. 41 zakreslen, v současnosti již tato stavba neexistuje.¹⁹ Za prvního známého představitele místní náboženské obce se považuje Isak Schwarz,²⁰ viz náhrobek č. 6. Pan David Weiss tuto funkci vykonával v roce 1859.²¹ Do

8 Celkem žilo na panství Lesná ve čtyřicátých letech 19. století patnáct židovských rodin, tři v Hrzíně a tři v Novém Kosteletě. Johann Gottfried SOMMER, *Das Königreich Böhmen XV., Elbogener Kreis*, Prag 1847, s. 45–46.

9 Pro panství Lesná bylo evidováno dohromady osmnáct familiantských konfesí. NA Praha, HBF 103/XI/VIII/, Knihy familiantů.

10 NA Praha, HBMa 1078, Matrika narozených, oddaných a zemřelých 1819–1839. Tamtéž, HBMa 1426, Matrika narozených 1839–1868. Tamtéž, HBMa 1427, Matrika oddaných 1843–1859. Tamtéž, HBMa 1428, Nový Kostelet, Matrika zemřelých 1840–1868.

11 Z Lomničky jich bylo nejméně jedenáct. J. FIEDLER, *Encyklopedie židovských obcí*, s. 3.

12 Tamtéž.

13 L. SCHREINER a kol., *c. d.*, s. 480.

14 Tamtéž.

15 To znamená 89, 915 metrů čtverečních. Jeden sáh čtvereční měří 3,5966 metrů čtverečních. Kolektiv autorů, *Příruční slovník naučný, IV. díl, S–Ž*, Praha 1967, s. 5.

16 Na císařském otisku stabilního katastru je tato budova označena žlutě. Nejedná se ale přímo o dům dřevěný, jak by se mohlo usuzovat podle přiložené legendy, jde o domy s dřevěnými komíny (nejspíše hrázděné s dřevěnou konstrukcí). Naopak dům, který je na zmíněném otisku označen červenou barvou, není ryze dům kamenný, nýbrž dům s kamenným komínem. Barva na císařských otiscích označuje spalnost objektu a jeho zabezpečení proti požáru. Jiří ŠKABRADA, *K problematice barevného rozlišení vesnických staveb na mapách stabilního katastru v Čechách*, Památky a příroda 9/1984, s. 203.

17 NA Praha, SK 2637, Bau Parzellen Protocoll der Gemeinde Steingrub 1842.

18 Židovská náboženská obec v Lomničce v té době již vlastnila celkem tři domy, kromě č. p. 41, č. p. 69 a č. p. 81 (později označeno č. p. 22). NA Praha, SK 2637, Seznam katastrálních archů výtažných pro veškeré držitele pozemnosti v obci svrchu dotčené, a průkaz toho, že jim byly dodány. Verzeichniß der Katastral-Auszugsbögen für sämtliche Grundbesitzer in der obgenannten Gemeinde, und Nachweisung der erfolgten Zustellung an dieselben 1859.

19 J. FIEDLER, *Encyklopedie židovských obcí*, s. 17.

20 Eisig Herš ben Šemuel Schwarz, J. FIEDLER, *Encyklopedie židovských obcí*, s. 4.

21 V tomto roce podepsal úřední arch vlastníků nemovitostí v Lomničce. U jeho podpisu je napsáno „Fertretter“, toto slovo znamená „představitel či zástupce“, ale je napsáno foneticky, gramaticky správné je to „Vertretter“.

roku 1895²² ji vedl Leopold Rosenbaum,²³ pak byla náboženská obec zrušena podle zákona z roku 1890 a připojena pod správu obce ve Františkových Lázních.²⁴ Ve třicátých a čtyřicátých letech 19. věku zde jako rabín působil Simon Hanisfurth.²⁵ V židovské kontrolní matrice narozených obce Luby z let 1828 až 1868 je u jednoho zápisu z podzimu 1851 jako místní rabín uveden Josef Pereles.²⁶ Tento muž je v archívních dokumentech též zmiňován jako kantor,²⁷ učitel náboženství, mohel a šochet.²⁸ V Lomničce náboženství vyučovalo v místní židovské škole několik učitelů,²⁹ děti zároveň navštěvovaly dvakrát do týdne lomničskou obecní školu.³⁰ Za nejnámějšiho místního rodáka lze považovat zakladatele reformního judaismu rabína Isaaka Mayera Weise-Wise,³¹ který se zřejmě ve zdejší obci narodil v březnu roku 1819. Tento muž nabyt vzdělání na několika místech v Čechách, posléze v roce 1846 emigroval do Spojených států amerických, kde dosáhl velkého uznání a věhlasu. Do své rodné vlasti se více nevrátil, zemřel 26. března 1900 v Cincinnati.³²

Židovský hřbitov se rozprostírá na okraji lesíku vzdáleného více než půl kilometru jihozápadním směrem od vsi. K nekropoli se dá dojít po polní cestě, která kolem něj z obce vede. Nyní lze na něj vstoupit úzkou pěšinou protínající původní jihozápadní zeď. Na císařském otisku dříve cesta končila před jihovýchodním cípem hřbitova, je tedy možné v těchto místech předpokládat bývalý vstup.³³ Hřbitovní zeď je dnes patrná jen jako nevysoký val, jenž je viditelný v měsících vegetačního klidu. Po zdivu v jeho severovýchodní části není téměř žádné stopy, spatřit je možné jen jednotlivé mechem a travou obrostlé kameny. Založení

NA Praha, SK 2637, Seznam katastrálních archů výtažných pro veškeré držitele pozemnosti v obci svrchu dotčené, a průkaz toho, že jim byly dodány. Verzeichniß der Katastral-Auszugsbögen für sämtliche Grundbesitzer in der obgenannten Gemeinde, und Nachweisung der erfolgten Zustellung an dieselben 1859.

22 L. SCHREINER a kol., c. d., s. 480.

23 J. FIEDLER, *Encyklopedie židovských obcí*, s. 4.

24 *Geschichte der Juden in Franzensbad*, in: Hugo GOLD, *Židé a židovské obce v Čechách v minulosti a v současnosti*, Brno–Praha 1934, s. 141.

25 Pan Simon Heinsfurth (Hainsfurth či Heimsfurth) byl třetím synem Lowi Heinsfurtha a jeho choti Judith (Güttel), rozené Marcus z Úbočí. Jeho otec pocházel z obce Labuť u Tachova. V Drmoulu, kde se pan Simon zřejmě narodil, zastával post rabína. Dne 19. února 1834 vstoupil ve věku jednačtyřiceti let do svazku manželského s Fanni Stingl ze Starého Rybníka, dcerou tamějšího fámilianta Jakoba Stingla jeho manželky Barbary, která se za svobodna jmenovala Unger a pocházela původně z Lomničky. Tou dobou v Lomničce již působil jako místní rabín. Později se přemístil do Drmoulu. Ke konci života žil v Úbočí, kde také ve věku šedesáti let podlehl 9. února 1853 zánětu pohrudnice s výpotkem (Brustwassersucht). Do dnešních dnů se jeho náhrobek na úbočském židovském hřbitově zachoval, nalézá se ve čtvrté řadě v jihovýchodní části hřbitova. NA Praha, HBMa 1078, Lomnička, Matrika narozených, oddaných a zemřelých 1819–1839. NA Praha, HBMa 2222, Úbočí, Matrika zemřelých 1841–1855. J. BOHÁČEK – J. HÁLEK – K. KUČEROVÁ – V. MÁDLOVÁ, c. d., s. 39.

26 Jeho jméno je zmíněno u narození chlapce Simona See, který přišel na svět 20. září 1851 v Opatově v domě č. p. 29. NA Praha, HBM 405, Židovská kontrolní matrika narozených 1828–1868.

27 J. FIEDLER, *Encyklopedie židovských obcí*, s. 4.

28 J. FIEDLER, *Židovská obec Lomnička (Steingrub) a americký rabín Isaac Mayer Wise*, in: Sborník Chebského muzea 2001, Cheb 2002, s. 213.

29 J. Fiedler v Encyklopedii židovských obcí v rámci hesla Lomnička předkládá celkem šest jmen učitelů, včetně Leo Weise, kterého se prozatím nepodařilo nalézt v dostupných archívních pramenech místní obce. J. FIEDLER, *Encyklopedie židovských obcí*, s. 4.

30 L. SCHREINER a kol., c. d., s. 480.

31 J. FIEDLER, *Židovské památky v Čechách a na Moravě*, Praha 1992, s. 78.

32 J. FIEDLER, *Židovská obec Lomnička (Steingrub)*, s. 220

33 Jedná se však pouze o hypotézu, vchod mohl být i z jiné strany.

hřbitova se předpokládá v první třetině 19. století.³⁴ Přesný rok však prozatím nelze přímo potvrdit. Snad k tomu mohlo dojít již v roce 1816, dá-li se věřit výroku z let 1916 až 1918, kdy se uvádí jeho stáří více než stoleté.³⁵ Další variantou je rok 1822,³⁶ což by souviselo i s nejstaršími matričními zápisy³⁷ zemřelých místní židovské komunity. Doposud nejstarší nalezený náhrobní kámen pochází zřejmě z roku 1818.³⁸ Druhá nejstarší stéla je z roku 1822. Osobu, která je na tomto kameni uvedena, se podařilo nalézt v matričním zápise³⁹. Na císařském povinném otisku map stabilního katastru z čtyřicátých let 19. století je nekropole znázorněna ve tvaru lichoběžníku. V roce 1842 patřila k hraběcímu auerspergskému panství Lesná. Celková rozloha pozemku činila 418 sáhů čtverečních,⁴⁰ tedy 503,37 metrů čtverečních.⁴¹ Hřbitov se ke svému účelu využíval i ve dvacátých letech 20. století.⁴² Během více než jednoho sta let zde našli poslední spočinutí židé nejen z místní vsi, ale i z blízkého okolí. Jedná se například o osoby z Dolních i Horních Lubů, Hrzína, Kaceřova, Kamenice, Kraslic, Lesné, Nového Kostela, Skalné a Starého Rybníka.⁴³ Po zrušení náboženské obce v Lomničce přešel hřbitov do vlastnictví židovské obce ve Františkových Lázních⁴⁴ a před připojením pohraničí ke Třetí říši přešel pravděpodobně pod správu náboženské obce v Chebu.⁴⁵ V období druhé světové války došlo k jeho devastaci.⁴⁶ Od padesátých let minulého století hřbitov pustl a byl úmyslně ničen. Nejspíše docházelo i k odcizování náhrobků a rozebírání hřbitovní zdi. Po roce 1989 se nejen odborná veřejnost začala o místní nekropoli více zajímat. Z iniciativy Jindřicha Janušky z Františkových Lázní došlo k rekonstrukci hřbitova, při níž se svými přáteli postavil povalené náhrobky a vyčistil prostor od náletových dřevin.⁴⁷ Od podzimu 2008 začala podrobná dokumentace pracovníků Muzea Karlovy Vary a Národního památkového ústavu Loket. Všechny náhrobní kameny se spočítaly, vyfotografovaly, změřily a zaměřily. Také se

34 V některé odborné literatuře se uvádí založení hřbitova na počátku 19. století. Blanka ROZKOŠNÁ – Pavel JAKUBEC, *Židovské památky Čech, Historie a památky židovského osídlení Čech*, Brno 2004, s. 231. Karin KAHANCOVÁ – Radovan KODERA – Ida STEINOVÁ, *Židovské hřbitovy západních Čech, 2. část, Pěší zóna č. 6*, Praha 2000, s. 34.

35 J. FIEDLER, *Encyklopedie židovských obcí*, s. 18.

36 L. SCHREINER a kol., *c. d.*, s. 480.

37 V současnosti nejstarší zápis úmrtí pochází z 11. ledna 1822, kdy z tohoto světa odešel Isak Schwarz (viz náhrobek č. 2). NA Praha, HBMa 1078, Matrika narozených, oddaných a zemřelých 1819–1839.

38 Jedná se o náhrobek jistě Leipet Schwarz z Kamenice, která údajně zemřela 7. října 1818, (viz náhrobek č. 1). Celý nápis na tomto náhrobku je ale velmi poškozen erozí kamene, to platí i o dataci. Proto se prováděla několikrát její kontrola, která prozatím pravdivost datace přímo nepotvrdila ani nevyvrátila.

39 Viz poznámka pod čarou č. 37.

40 NA Praha, SK 2637, Grund Parzellen Protocoll der Gemeinde Steingrub 1842.

41 Současná výměra je obdobná, 1503 metrů čtverečních. B. ROZKOŠNÁ – P. JAKUBEC, *c. d.*, s. 231.

42 Nejmladší dochovaný náhrobek nese jméno Jakoba Schneidera z Nového Kostela, jenž zesnul 22. února 1924 (viz náhrobek č. 79). Vzhledem k neexistenci dostatečných písemných archivních pramenů nebo náhrobních kamenů nelze pozdější pohřbívání na této nekropoli potvrdit ani zamítnout.

43 NA Praha, HBM 407, Luby, Židovská kontrolní matrika zemřelých 1829–1862. Tamtéž, HBM 490, Nový Kostel, Matrika narozených, oddaných a zemřelých 1794–1865. Tamtéž, HBMa 1078, Lomnička, Matrika narozených, oddaných a zemřelých 1819–1839. Tamtéž, HBMa 1428, Nový Kostel, Matrika zemřelých 1840–1868. Tamtéž, HBMa 1858, Matrika narozených, oddaných a zemřelých 1842–1867.

44 *Geschichte der Juden in Franzensbad*, in: H. GOLD, *c. d.*, s. 141.

45 Jan HEŘMAN, *Židovské hřbitovy v Čechách a na Moravě, Rada židovských náboženských obcí v ČR*, Praha 1980, s. 18.

46 B. ROZKOŠNÁ – P. JAKUBEC, *c. d.*, s. 231. K. KAHANCOVÁ – R. KODERA – I. STEINOVÁ, *c. d.*, s. 78.

47 J. FIEDLER, *Židovská obec Lomnička (Steingrub)*, s. 218.

provedly opisy náhrobních textů, na nichž se podílel Jaroslav Achab Haidler. Získané informace z náhrobků, jako jsou jména a datace, se porovnávají s archivními dokumenty a odbornou literaturou. Prostřednictvím této dokumentační činnosti se podařilo zjistit, že se na ploše hřbitova nalézají 81 náhrobků, 15 podstavců či ostění hrobů a jeden artefakt. Konečné výsledky dokumentace hřbitova se objeví ve studii, jež by měla být dokončena ke konci roku 2012.

Pro názornou představu o charakteru nápisů na náhrobcích v Lomničce bylo vybráno šest stél. Výběr zahrnuje nejstarší a nejmladší náhrobní kameny a ty, které jsou zajímavé svým obsahem, nebo se podařilo získat podrobnější informace o osobách na nich uvedených.

Náhrobek č. 1 paní Leipet, manželky pana Lejba Schwarze, lze považovat za nejstarší stělu této nekropole. Zmíněná žena zemřela ve středu 7. října roku 1818. Jelikož dostupné lomničské matriky uvádějí první zápisy až od roku 1822, z toho důvodu se nepodařilo nalézt zápis o úmrtí této osoby.

Náhrobek č. 6 nese jméno Isaka Schwarze, který podle matriky zemřel 11. ledna 1822.⁴⁸ V úředním zápise jsou zmíněna i jména jeho rodičů, Samuel a Güttel Schwarzovi. Pan Isak ve věku 75 let podlehl infekci břišního tyfu.⁴⁹ Pan Isak Schwarz příslušel jako familiant ke statku Lesná⁵⁰ a živil se obchodem s vlnou a kůžemi.⁵¹ Žil v Lomničce, kde byl také v roce 1793 evidován se svou ženou Leou, rozenou Markus,⁵² synem Gabrielem a dcerou Hannou. Společnou domácnost s nimi sdílela vdova Judith Schwarzin a děvečka Rebeka z německé obce Flos⁵³. Do druhého svazku manželského vstoupil pan Isak 16. července 1816 se Sarou⁵⁴ Wohl z Nového Kostela⁵⁵. V roce 1817 se jim narodil syn Salomon. Dům č. p. 12, ve kterém zemřel pan Isak Schwarz, se nacházel v severozápadní části obce na okraji levého břehu místního potoka⁵⁶ na stavební parcele č. 12. Celková rozloha tohoto pozemku činila 58 sáhů čtverečních. Pan Isak Schwarz jej vlastnil v letech 1812 až 1822.⁵⁷ Dalším známým držitelem této nemovitosti je paní Sara Schwarz, a to od roku 1842 až do roku 1859.⁵⁸ Na císařském otisku je dům označen jako spalný.

Náhrobek č. 42 označuje poslední spočinutí Salomona (Šloma) Schneidera, jehož úmrtí se uvádí v matrice zemřelých Nového Kostela. Pan Salomon Schneider z Hrzína skonal 15. prosince 1851 v Lomničce v domě č. p. 28. Následujícího dne bylo jeho tělo ohledáno a 17. prosince pohřbeno. Obchodník Salomon Schneider žil v Hrzíně⁵⁹ č. p. 13, ale narodil se v Chyži.⁶⁰ Zemřel ve věku 74 let na zánět tenkého a tlustého střeva.⁶¹ Pocházel z rodiny

48 Toto datum souhlasí s údajem vytesaným na náhrobku, 18. tevet 5582 byl opravdu pátek 11. ledna 1822.

49 Nervenfieber, NA Praha, HBM 490, Matrika narozených, oddaných a zemřelých 1794–1865. Tamtéž, HBMA 1078, Matrika narozených, oddaných a zemřelých 1819–1839.

50 Wallhof, NA Praha, HBF 103-XI-VIII, Knihy familiantů.

51 J. FIEDLER, *Encyklopedie židovských obcí*, s. 10.

52 Wallhof, NA Praha, HBF 103-XI-VIII, Knihy familiantů.

53 J. BOHÁČEK – J. HÁLEK – K. KUČEROVÁ – V. MÁDLOVÁ, c. d., s. 80–81.

54 Druhý manželce Saře je na hřbitově v Lomničce věnován náhrobek č. 45.

55 Neukirchen, NA Praha, HBF 103-XI-VIII, Knihy familiantů.

56 Steingruber Bach, Císařské povinné otisky map stabilního katastru, dostupné z www.archivnimapy.cuzk.cz [cit. 2012-09-18].

57 J. FIEDLER, *Encyklopedie židovských obcí*, s. 10.

58 NA Praha, SK 2637, Bau Parzellen Protocoll der Gemeinde Steingrub a Seznam katastrálních archů výtažných pro veškeré držitele pozemnosti v obci svrchu dotčené, a průkaz toho, že jim byly dodány, Steingrub.

59 Hörschin, NA Praha, HBMA 1428, Matrika zemřelých 1840–1868. Tamtéž, HBMA 1427, Matrika oddaných 1843–1859.

60 Chiesch, NA Praha, HBMA 1428, Matrika zemřelých 1840–1868.

61 Gedärmentzündung, NA Praha, HBMA 1428, Matrika zemřelých 1840–1868.

Joachima Schneidera. Manželství sdílel se Sarou Unger, dcerou Löbla Ungera⁶² z Lomničky a jeho ženy Judith.⁶³ Podařilo se zjistit, že se Salomonovi Schneiderovi a jeho ženě Saře dne 26. května 1806 v Hrzíně narodil syn Samuel.⁶⁴ V matrice oddaných Nového Kostela se nachází záznam o sňatku syna manželů Schneiderových Salamona,⁶⁵ který vstoupil 24. října 1858 do svazku manželského se Sabinou Weiss. Ženichovi v té době bylo padesát let, nevěstě Sabině třiatřicet let. Jednalo se o dceru Abrahama Weisse a jeho manželky Míny z Lomničky č. p. 43.⁶⁶

Náhrobek č. 43 patří manželce pana Salomona Schneidera, paní Saře Schneider, která zemřela 9. března 1851⁶⁷ v Hrzíně č. p. 13. Následujícího dne byly její ostatky ohledány a 11. března pohřbeny. Ve věku 71 let skonala na ztvrnutí jater.⁶⁸ Paní Sara byla dcerou obchodníka Lowa Ungera uváděného v soupise židů z roku 1793, který v té době žil se svou ženou Judithou a třemi dcerami Barbarou, Sarou a Amalií v Lomničce.⁶⁹

Náhrobek č. 70 pana Latzara Spiegla, který zemřel 15. íjaru roku 637 malého počtu, tedy 28. dubna 1877, se nepodařilo nalézt v dostupných matrikách zemědělných. Podle knihy familiantů panství Lesná se pan Latzar, psáno také jako Lazar Spiegl, narodil v roce 1796 jako třetí syn Moiseše Spiegla a jeho ženy Hanny, rozené Dawid. Pan Moises Spiegl byl synem Mathiasse Spiegla a jeho choti Judithy. Familiantskou koncesi vlastnil od roku 1773. Se svou ženou Hannou měl ještě dva syny – Abrahama, narozeného v roce 1780, a Dawida, jenž přišel na svět roku 1792.⁷⁰ V soupise židů z roku 1793 byl registrován v obci Lomnička a v jeho domácnosti kromě jeho ženy a dvou zmíněných synů žily ještě dvě dcery, Theresia a Sara.⁷¹ Pan Moises Spiegl zemřel v roce 1811. Pan Latzar Spiegl vstoupil do svazku manželského s Theres Schanzer ze Štěnovic dne 30. června 1825.⁷² V té době žil v Lomničce č. p. 46. Nevěsta Theres byla dcerou familianta Löbla Schanzera ze Štěnovic a jeho choti Ester Eckstein z Chotěšova.⁷³ Pan Lazar Spiegel získal familiantskou koncesi po Abrahamovi Spitzovi. Se svou ženou Theresií měl čtyři syny, nejstarší Moises se narodil v roce 1826, syn Emanuel přišel na svět v roce 1828, třetí chlapec Jakob se narodil v roce 1830 a nejmladší chlapec Markus se narodil v roce 1833. Pan Lazar Spiegel se podruhé oženil s Barbarou Schanzer, a to 11. srpna

62 V soupise židů z roku 1793 se nachází jistý obchodník Low Unger, který se svou ženou Judithou a třemi dcerami, Barbarou, Sarou a Amalií žil v Lomničce. J. BOHÁČEK – J. HÁLEK – K. KUČEROVÁ – V. MÁDLOVÁ, *c. d.*, s. 80.

63 NA Praha, HBMa 490, Kontrolní matrika 1780–1899.

64 V matrice zemědělných Nového Kostela se uvádí úmrtí Samuela Schneidera z Hrzína, který zemřel 23. srpna 1852 v Hrzíně č. p. 13 ve věku 46 let 2 měsíců a 27 dnů. NA Praha, HBMa 1428, Matrika zemědělných 1840–1868.

65 Pan Salomon Schneider v té době žil v obci Nový Kostel ve stavení č. p. 74. NA Praha, HBMa 1427, Matrika oddaných 1843–1859.

66 Tamtéž.

67 Údaj zapsaný v matrice souhlasí s datem na náhrobku, dne 5. druhého adaru 5611 byla neděle 9. března 1851.

68 Leberverhärtung, NA Praha, HBMa 1428, Matrika zemědělných 1840–1868.

69 J. BOHÁČEK – J. HÁLEK – K. KUČEROVÁ – V. MÁDLOVÁ, *c. d.*, s. 80.

70 NA Praha, HBF 103/XI/VIII/2, Kniha familiantů, Elbogner Kreis, Udritsch Herrschaft, Wallhof Gut, Waltsch Herrschaft, Wildstein Ober- und Unter, Altenteich Gut, Werscheditz Herrschaft mit den Gutenen Ludau, Luk und Thönischen.

71 J. BOHÁČEK – J. HÁLEK – K. KUČEROVÁ – V. MÁDLOVÁ, *c. d.*, s. 80.

72 Svatba se také mohla uskutečnit 12. srpna 1824. NA Praha, HBF 103/XI/VIII/2, Kniha familiantů, Elbogner Kreis, Udritsch Herrschaft, Wallhof Gut, Waltsch Herrschaft, Wildstein Ober- und Unter, Altenteich Gut, Werscheditz Herrschaft mit den Gutenen Ludau, Luk und Thönischen.

73 NA Praha, HBMa 1078, Matrika narozených, oddaných a zemědělných 1819–1839.

1842⁷⁴ nebo 9. srpna 1843.⁷⁵ Nevěsta Barbara byla dcerou Löbla Schanzera a jeho ženy Ester ze Štěnovic č. p. 5. Novomanžele oddal místní rabín Simon Heinsfurth.⁷⁶ V době druhého sňatku pan Latzar Spiegl žil v Lomničce č. p. 47. Dům č. p. 46, ve kterém žil pan Latzar Spiegel kolem roku 1825, se nacházel ve východní části obce na stavební parcele č. 62. Celková výměra tohoto pozemku činila 57 sáhů čtverečních. Dům vlastnil v letech 1842 až 1859 Dawid Spiegl.⁷⁷ Na císařském otisku je dům označen jako spalný. Dům č. p. 47, v němž žil pan Latzar Spiegel kolem roku 1843, se nalézal ve východní části obce na stavební parcele č. 60. Celková výměra tohoto pozemku činila 103 sáhů čtverečních. Stavení vlastnil v letech 1842 až 1859 pan Latzar Spiegl.⁷⁸ Na císařském otisku je dům označen jako nespalný.

Náhrobek č. 79 se jménem Jakoba Schneidera lze považovat za nejmladší, který se nachází na lomnickém židovském hřbitově. Pan Schneider zemřel 22. února 1924, ale vzhledem k neexistenci židovských matrik evidovaných pro místní obec a blízkých vsí z tohoto období, nebylo možné jeho úmrtí přímo potvrdit.⁷⁹

Židovský hřbitov v Lomničce 10. 12. 2010. Foto: L. Svoboda.

74 NA Praha, HBF 103/XI/VIII/2, Kniha filiantů.

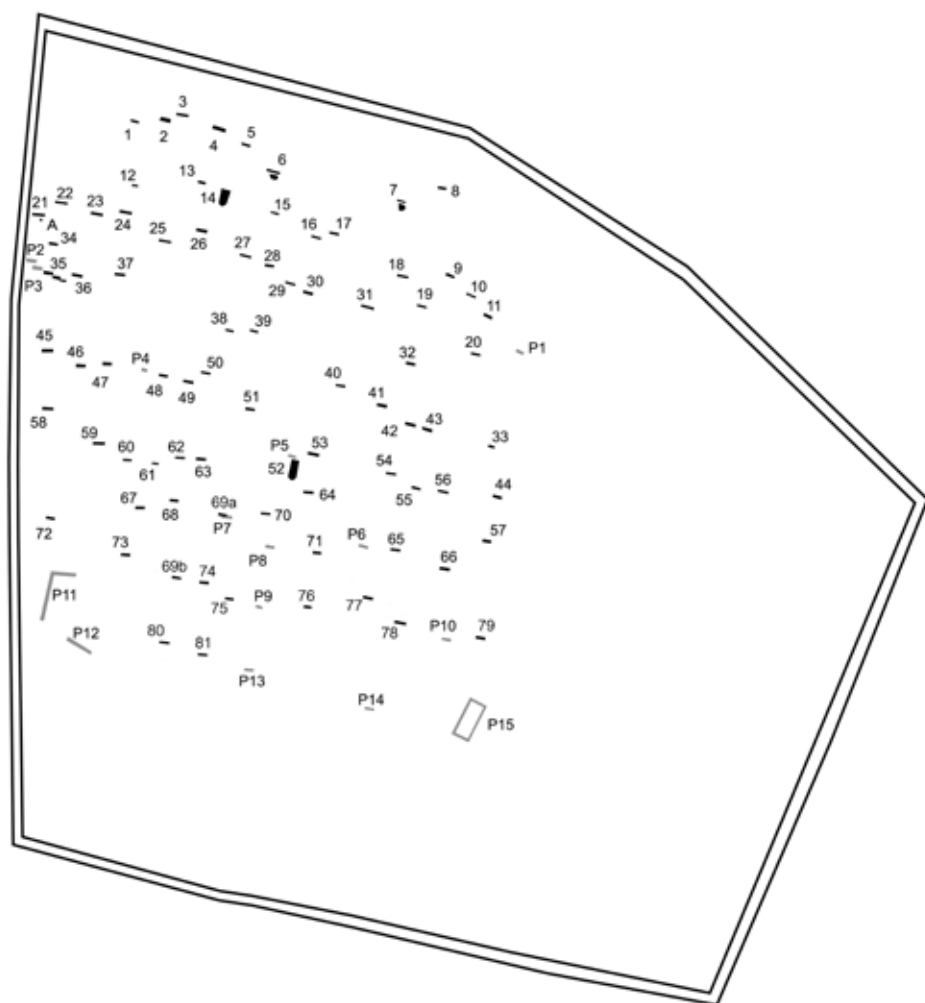
75 Tamtéž, HBMa 1427, Matrika oddaných 1843–1859.

76 Tamtéž.

77 Praha, SK 2637, Bau Parzellen Protocoll der Gemeinde Steingrub a Seznam katastrálních archů výtažních pro veškeré držitele pozemnosti v obci svrchu dotčené, a průkaz toho, že jim byly dodány, Steingrub.

78 Tamtéž.

79 Nabízí se totiž varianta, že pan Jakob Schneider pocházející z Nového Kostela, skonal již v roce 1921. J. FIEDLER, *Encyklopedie židovských obcí*, s. 18.

- náhrobek
- P podstavec
- A artefakt
- hřbitovní zeď

Plánek židovského hřbitova v Lomnici.
Nákres: L. Svoboda.

NÁHROBEK Č. 1 – LEIPET SCHWARZ

פ"מ	Zde je uložena
האשה מרת ליפת אשת כמ"ר ליב שווארץ	žena, paní Leipet, manželka váženého pana Lejba Schwarze
משמיינבאך	z Kamenice.
אשת חיל יראת ה' היא אוצרה	Žena šlechtná (1), jejímž pokladem je bázeň před Hospodínem (2)
הלכה בדרך ישרה	kráčela cestami přímými .....
.....	.....
..... פרשה	rozevírala .....
.....	.....
עלתה נשמתה	..... její duše povznesla se
למרום אל היום ביום	výše k životu dne
ד' ז' תשרי תקע"מ	ve středu 7. tišří 579 (malého počtu).
תנצב"ה	Buď její duše svázána ve svazku života.

Náhrobek č. 1 Leipeta Schwarze.
Foto: L. Svoboda.

Náhrobek č. 1 se nachází v první řadě v severozápadním rohu hřbitova. Jedná se o náhrobní kámen s rozměry 71 × 51 × 12 centimetrů. Horní část je zakončena mírným obloukem. Hebrejský text je velmi porušen erozí kamene, která znesnadňuje jeho četbu.

Poznámky k překladu textu na náhrobku:

(1) Rút 3:11 „Protož nyní, dcero má, neboj se; vše čehož žádáš, učiním tobě, nebo víť všecko město lidu mého, že jsi ty žena šlechtná.“⁸⁰ „Už se neboj, má dcero! Udělám pro tebe všechno, oč si říkáš. Všechn můj lid v bráně ví, že jsi žena znamenitá.“⁸¹

(2) Izajáš 33:6 „I bude upevněním časů tvých, silou i hojným spasením; moudrost a umění, a bázeň Hospodínova poklad tvůj.“⁸² „Bude věrnou jistotou tvé budoucnosti, klenotnicí spásy, moudrosti a poznání, jejímž pokladem je bázeň před Hospodínem.“⁸³

⁸⁰ Biblí Svatá, To jsou všechna svatá písma Starého i Nového Zákona podle vydání Kralického z let 1579–1593.

⁸¹ Bible, Písmo svaté Starého a Nového zákona, Ekumenický překlad.

⁸² Biblí Svatá, To jsou všechna svatá písma Starého i Nového Zákona podle vydání Kralického z let 1579–1593.

⁸³ Bible, Písmo svaté Starého a Nového zákona, Ekumenický překlad.

NÁHROBEK Č. 6 – IZAK SCHWARZ

פ"נ	Zde je uložen
איש תם וישר וסור	muž bezúhonný a přímý a varující se
מרע האלוף מורה	se zlého (1). Vznešený, vážený učitel
אייוק הרש בן ה"ר	Izak Hirš, syn váženého pana
שמואל שווארץ	Šemuela Schwarze,
נפטר יום ו' ה"י טבת	zemřel v pátek 18. tevetu
ונקבר ביום א' כ' בו	a pohřben v neděli 20. téhož měsíce
שנת תקפ"ב לפ"ק	roku 582 malého počtu.
תנצב"ה	Buď jeho duše svázána ve svazku života.

Náhrobek č. 6 Izaka Schwarze. Foto: L. Svoboda.

Náhrobek č. 6 se nachází v první řadě v severní části hřbitova. Stéla o rozměrech 94 × 54 × 11,5 centimetrů je rozlomena na dvě části. Vrchní odpadá polovina je zakončena mírným obloukem. Druhá stále stojí na původním podstavci, jehož rozměry jsou 5 × 85 × 35 centimetrů. Hebrejský text je doposud čitelný.

Poznámky k překladu textu na náhrobu:

(1) Jób 1:8 „I řekl Hospodin Satanovi: Spatřil-lis služebníka mého Joba, že není jemu rovného na zemi, a že jest muž sprostný a upřímný, bojící se Boha a varující se zlého.“⁸⁴ „Hospodin se satana zeptal: ‚Zdalipak sis všiml mého služebníka Jóba? Nemá na zemi sobě rovného. Je to muž bezúhonný a přímý, bojí se Boha a vystřihá se zlého.‘“⁸⁵

84 Biblí Svatá, To jsou všechna svatá písma Starého i Nového Zákona podle vydání Kralického z let 1579–1593.

85 Bible, Písmo svaté Starého a Nového zákona, Ekumenický překlad.

NÁHROBEK Č. 79 – JAKOB SCHNEIDER

.....	.....
unser	náš
unvergesslicher guter Vater	nezapomenutelný dobrý otec
Jakob	Jakob
Schneider	Schneider
aus Neukirchen	z Nového Kostela,
gest. 22. Febr. 1924	zemřelý 22. února 1924
im 79. Lebensjahre	v 79. roce života.

Náhrobek č. 79 Jakoba Schneidera. Foto: L. Svoboda.

Náhrobní kámen č. 79 se nachází na konci osmé řady v jihovýchodní polovině hřbitova. Rozměry této stély bez podstavce jsou 75×48×20 centimetrů. Horní část je zakončena mírným obloukem, jenž je na lící straně náhrobku částečně poškozen. Německý text je narušen erozí kamene.

NÁHROBEK Č. 42 – SALOMON (ŠLOMO) SCHNEIDER

lícni (severní) strana:

פ"נ	Zde je uložen
איש נאמן החב"ר ר' שלום	muž věrný, vážený pan, reb Šlomo
שניידר מן הערזין	Schneider z Hrzína,
אשר נפטר ביום ג' כ"ב כסלו	který zemřel v úterý 22. kislevu
ונאסף אל עמיו כ"ג בו	a připojil se ke svému lidu 23. toho měsíce
תרי"ב לפ"ק	612 malého počtu.
שלום שלום לך ולעורך	Pokoj, pokoj tobě i pomocníkům tvým (1),
תורתך תשמור עליך	tvůj zákon tě bude střežit,
ותקצות היא תשיחך	procitneš a bude s tebou mluvit (2).
גופו (3) בנחה תנוח בקברך	Jeho tělo klidně spočine v hrobě,
בגן עדן תעלה נשמתך	do zahrady Eden vystoupí jeho duše.

rubová (jižní) strana:

פ"נ	Zde je uložen
החבר ר' שלום	učený pan Šlomo
שניידר	Schneider

Náhrobek č. 42 se nachází ve čtvrté řadě uprostřed hřbitova. Rozměry této stély jsou 105×56×12 centimetrů. Zakončena je mírným obloukem. Na lícni straně je text značně narušen erozí kamene. Umístěna je společně s náhrobním kamenem č. 43 na podstavci, jehož parametry jsou 18×156×30 centimetrů.

Poznámky k překladu textu na náhrobku:

(1) 1 Paralipomenon 12:18 „*Duch pak posílil Amazu předního mezi hejtmany, i řekl: Tobě, ó Davide, a těm, jenž s tebou jsou, synu Izai, pokoj; pokoj i pomocníkům tvým. Toběť zajisté pomáhá Bůh tvůj. A tak přijal je David, a postavil je mezi knížaty houfů.*“⁸⁶

1 Paralipomenon 12:19 „*Tu vyzbrojil duch Boží Amasaje, vůdce osádek. Řekl: Jsme s tebou, Davide, jsme při tobě synu Jišajův. Pokoj, pokoj tobě, pokoj i tvým pomocníkům, vždyť tvůj Bůh ti pomáhá.*“ David je přijal a ustanovil je vůdci oddílů.“⁸⁷

(2) Přísloví 6:22 „*Kamžkoli půjdeš, ono tě zprovodí, když spáti budeš, bude tě ostříhati, a když procítíš, bude s tebou rozmlouvat.*“⁸⁸ „*Povedou tě, kamkoli půjdeš, když budeš ležet, budou tě střežit, procitneš a budou s tebou rozmlouvat.*“⁸⁹

(3) V této části epitafu je náhrobek poškozen. Hebrejsky správně by bylo *gufecha* „גופה“, ale i po troji návštěvě hřbitova se zdá, že v kameni je skutečně vytesáno *gufo* „גופו“ (jeho tělo). Vzhledem k pokročilé erozi kamene se může jednat o nepozornost při opisu, nebo o chybu kameníka.

86 Biblí Svatá, To jsou všechna svatá písma Starého i Nového Zákona podle vydání Kralického z let 1579–1593.

87 Bible, Písmo svaté Starého a Nového zákona, Ekumenický překlad.

88 Biblí Svatá, To jsou všechna svatá písma Starého i Nového Zákona podle vydání Kralického z let 1579–1593.

89 Bible, Písmo svaté Starého a Nového zákona, Ekumenický překlad.

NÁHROBEK Č. 43 – SARA (SERL) SNEIDER

lící (severní) strana:

פ"נ	Zde je uložena
אשת חיל מרת שרל	žena šlechtná (1), paní Serl,
אשת ר' שלום שניידר	manželka pana Šloma Schneidera
מהערוין מתה כיום א' ה'	z Hrzína. Zemřela v neděli 5.
אדר שני ונקברת ז' בו	druhého adaru a pohřbena byla 7. toho
	měsíce
תרי"א לפ"ק	611 malého počtu.
שרה היתה אשת חשובה	Serl byla žena vážená,
הלכה בדרך ישרה	kráčela cestami přímými,
מצות ד' שמרה	příkazů Hospodina se střežila,
לחן עלתה נשמתה למרומה	proto vystoupala její duše k výšinám.

rubová (jižní) strana:

פ"נ	Zde je uložena
האשה מ' שרל	žena, paní Serl
שניידר	Schneider

Náhrobky č. 42 a 43
Šloma a Sary Schneiderových.
Foto: L. Svoboda.

Náhrobek č. 43 se nalézá ve čtvrté řadě uprostřed hřbitova. Stéla má rozměry 105×56×12 centimetrů. Zakončena je mírným obloukem. Hebrejský text je na lící straně značně narušen erozí kamene. Společně je tento náhrobní kámen umístěn na podstavci s náhrobkem č. 42, jehož parametry činí 18×156×30 centimetrů.

Poznámky k překladu textu na náhrobku:

(1) Rút 3:11 „Protož nyní, dcero má, neboj se; vše, čehož žádáš, učiním tobě, nebo víť všechno město lidu mého, že jsi ty žena šlechtná.“⁹⁰ „Už se neboj, má dcero! Udělám pro tebe všechno, oč si říkáš. Všechen můj lid v bráně ví, že jsi žena znamenitá.“⁹¹

90 Bible Svátá, To jsou všechna svatá písma Starého i Nového Zákona podle vydání Kralického z let 1579–1593.

91 Bible, Písmo svaté Starého a Nového zákona, Ekumenický překlad.

70 – LATZAR (ELIEZER) SPIEGL

lící (jižní) strana:

ענל ט"ז אייר תרל"ז לפ"ק	Zemřel 15. ijaru 637 malého počtu.
פ"נ	Zde je uložen,
איש תמים וירא אלהים הנכבד	muž bezúhonný a bohabojný (1),
	ctěný
ר' אלעזר שפיגל	pan Eliezer Spiegl.
אהוב מכל ואוהב הבריות	Milovaný všemi a milující všechny
לבו שלם וגם טוב פעלו	V srdci pokoj a také jeho skutky plny
	laskavosti,
עשה כחפץ בוראו כל ימיו	které konal podle vůle (svého stvořitele)
	po všechny své dny.
זאת תהיה לזכרון לכל רעיו	Toto (vše) bude památkou všem jeho přátelům,
רוחו ונפשו לכן יהיו צרורות	Proto budou jeho duch i duše spojeny
בצרור החיים	ve svazku života.

rubová (severní) strana:

Hier ruhet in Frieden	Zde odpočívá v pokoji
von den seinen tiefbetrauert	hořce oplakáván svými blízkými
Latzar Spiegl	Latzar Spiegl
aus Steingrub	z Lomničky,
geboren im Jahre 1795	narozený v roce 1795,
gestorben in Haslau	zemřelý v Hazlově
am 28. April 1877	28. dubna 1877.
Mild und rein war sein Leben	Jeho život byl ctnostný a mravný,
Nur der Tugend hingegeben	a zasvěcený pouze ctnosti.

Židovský hřbitov v Lomničce 25. 4. 2009. Foto: L. Svoboda.

Náhrobek č. 70 Latzara Spiegla – jižní strana.
Foto: L. Svoboda.

Náhrobek č. 70 Latzara Spiegla – severní strana.
Foto: L. Svoboda.

Náhrobní kámen č. 70 se nalézá v sedmé řadě uprostřed hřbitova. Rozměry této stély činí 127 × 47 × 8,5 centimetrů. Horní část je zakončena obloukem, po jeho stranách jsou malé zešíkmené plošky. Pod obloukem je na jižní straně tvarovaná prolomená římsa. Hebrejský text je umístěn v mělkém prostoru. Bilingvní nápis v hebrejštině a němčině se do dnešních dnů zachoval v dobrém stavu.

Poznámky k překladu textu na náhrobku:

(1) Jób 1:8 „I řekl Hospodin Satanovi: Spatřil-lis služebníka mého Joba, že není jemu rovného na zemi, a že jest muž sprostný a upřímný, bojící se Boha a varující se zlého.“⁹² „Hospodin se satana zeptal: ‚Zdalipak sis všiml mého služebníka Jóba? Nemá na zemi sobě rovného. Je to muž bezúhonný a přímý, bojí se Boha a vystřihá se zlého.“⁹³

Jób 2:3 „I řekl Hospodin Satanovi: Spatřil-lis služebníka mého Joba, že není jemu rovného na zemi, že jest muž sprostný a upřímný, bojící se Boha, a varující se zlého, a že po dnes trvá v upřímnosti své, ačkoli jsi ty mne popudil proti němu, abych jej hubil bez příčiny.“⁹⁴ Hospodin se satana zeptal: ‚Zdalipak sis všiml mého služebníka Jóba? Nemá na zemi sobě rovného. Je to muž bezúhonný a přímý, bojí se Boha a vystřihá se zlého. Ve své bezúhonnosti setrvává dosud, ačkoli jsi mě proti němu podnítil, abych ho bezdůvodně mořil.“⁹⁵

92 Biblí Svatá, To jsou všechna svatá písma Starého i Nového Zákona podle vydání Kralického z let 1579–1593.

93 Bible, Písmo svaté Starého a Nového zákona, Ekumenický překlad.

94 Biblí Svatá, To jsou všechna svatá písma Starého i Nového Zákona podle vydání Kralického z let 1579–1593.

95 Bible, Písmo svaté Starého a Nového zákona, Ekumenický překlad.

RESÜMEE

Jüdischer Friedhof in Steingrub (Lomnička)

Lukáš Svoboda

Die Gemeinde Steingrub befindet sich im nordwestlichen Teil des Karlsbader Kreises, zwanzig Kilometer nördlich von Eger (Cheb) und fünf Kilometer südlich von Schönbach (Luby). Ihre erste Erwähnung stammt aus dem Jahre 1348, als Ritter Rüdiger von Sparneck sie mit weiteren achtzehn Gemeinden vom Kloster in Waldsassen erwarb.

Die Ankunft der jüdischen Einwohner in Steingrub wird für die zweite Hälfte des 18. Jahrhunderts angenommen. Dem Verzeichnis der jüdischen Steingrub-Einwohner aus dem Jahre 1793 nach lebten im Dorf zwölf jüdische Familien; insgesamt waren es fünfundfünfzig Personen. In den 40er Jahren des 19. Jahrhunderts wurden neun Familien der örtlichen Minorität registriert. Während der zweiten Hälfte dieses Jahrhunderts verringerte sich ihre Anzahl – wie in den anderen Ortschaften dieses Kreises – und 1900 lebten hier nur noch zwei letzte Juden. Zehn Jahre später kein Einziger mehr. Die örtliche jüdische Gemeinde errichtete hier ihren Gebetsraum im Jahre 1822. Das Gebäude, in dem er seinen Sitz hatte, stand noch bis zu Beginn des 20. Jahrhunderts. Heute existiert dieser Bau nicht mehr.

Der örtliche jüdische Friedhof liegt am Waldrand, ca. einen halben Kilometer südwestlich von der Gemeinde entfernt. Man kann ihn zu Fuß auf einem Feldweg erreichen. In der Literatur wird seine Gründung dem Jahr 1822 zugeschrieben. Man kann allerdings voraussetzen, dass seine Entstehung früher erfolgen konnte. In der Vergangenheit war er von einer Mauer umgeben, die gegenwärtig an einigen Stellen zerfallen ist. Die Nekropole wurde nicht nur von jüdischen Bewohnern aus Steingrub, sondern auch aus Schönbach (Luby), Wallhof (Lesná), Wildstein (Skalná), Graslitz (Kraslice), Neukirchen (Nový Kostel) und Altenteich (Starý Rybník) genutzt. Der jüngste Grabstein stammt aus dem Jahre 1924 und trägt den Namen von Jacob Schneider aus Neukirchen, der im Alter von 79 Jahren starb. Während des Zweiten Weltkrieges wurde der Friedhof zum Teil zerstört, und danach verfiel er lange Jahre. Im Jahre 2000 erfuhr er einige Rekonstruktionsarbeiten. Zurzeit befinden sich dort einundachtzig Grabsteine und zehn solitäre Sockel.